

Drábek režíruje Gogola. Revizor s Tomicovou a Koptou tepe do korupce i rasismu

29. 4. 2019 16:31

+15
fotografií

Václav Kopta má roli hejtmana pod kontrolou do nejjemnějších detailů. Foto: Patrik Borecký

Ačkoliv David Drábek již režíroval desítky divadelních inscenací, s tvorbou ruského klasika Nikolaje Vasiljeviče Gogola se setkává až teď v pražském Divadle ABC.

Jeho verze Revizora, s atraktivním obsazením Pavly Tomicové a Václava Kopty do rolí hejtmanského páru, se nadržuje pietně předlohy. Je bohatší o autorské vsuvky a scénické nápady, zároveň ale zachovává bizarní ruský kolorit zanadlého maloměsta

Pavla Tomicová v roli hejtmánovy ženy potvrzuje, že je bohem nadaná komička.

[David Drábek](#) často hovoří o tom, jak mu záleží na směřování české společnosti a na tom, aby se sebou nenechala politicky manipulovat. V každé nové inscenaci oslovuje diváky vtipem a překvapuje uvolněnou surrealistickou hravostí, zároveň se však bez sofistických šifer vysmívá tomu, co ho na společensko-politické situaci trápí.

Foto: Patrik Borecký

Takového rodu jsou jeho Kanibalky, od loňska uváděné v pražském Rokoku, stejně jako nynější Revizor. U něj si jako režisér a zároveň autor úpravy udržel jistou střídmost a nadhled, díky čemuž Gogolův text z roku 1836 stále vyznívá nadčasově.

Inscenace pracuje s letnými odkazy na jiná umělecká díla. Idylická zimní scéna s břízami nebo zjevení dívky s kosou evokují film Woodyho Allena Láska a smrt. Bombastický kostým hejtmanovy korpulentní manželky a celkové pojetí postavy hejtmanovy prostoduché dcery zase upomínají na pohádkového Mrazíka.

Poetický vizuální rámec se zasněženou krajinou tvoří zřetelný kontrast k lidskému konání. Vztahy mezi charaktery jsou vymezeny neomaleností, natvrdlostí a korupcí. Ke všem těmto neduhům, o nichž [Nikolaj Vasiljevič Gogol](#) psal za časů carského Ruska, přidává Drábek ještě jeden nebezpečný jev: projevy rasismu. Zaznívají ve zmínkách o oběšeném černochovi a rovněž v netradičním zobrazení epizodní postavy kupce, sužovaného čínského přistěhovalce, s nímž hejtman opovržlivě mluví jako s podřadným "žluťákem".

David Drábek Gogolův text razantně krátí o některé výstupy, a naopak průběžně obohacuje o vypointované anekdoty i celé epizody. Představení rámuje připsaná postava černošského spisovatele Hannibala v podání příležitostného herce Maxima Mededy, rodáka z afrického Beninu.

Na první pohled jde o symbolickou facku českým xenofobům, ve skutečnosti má však přítomnost postavy tmavé pleti opodstatnění. Básník Puškin, jehož verše znějí v úvodu inscenace a na nějž se ve slavném opileckém monologu odvolává podvodník Chlestakov, měl skutečně jednoho z předků afrického původu.

Tomáši Havlínkovi (vpravo) se podařilo vytvořit jednoho z nejdivočejších a nejzábavnějších Chlestakovů českého divadla. | Foto: Patrik Borecký

Drábkovou licencí je celý první výstup hejtmána s podřízenými, situovaný nikoliv do úřadu, ale na zamrzlý rybník. Nejde o pouhou metaforu vratkého postavení klouzajících a vrávorajících městských zastupitelů, ale o příležitost vložit do příběhu stín krutosti - temný motiv mrtvol, které se potentátům zjevují pod vrstvou ledu.

Dalším originálním nápadem je magická svatyně na pravém okraji scény, zdobená portréty postav ruské kultury, fotkami z českých divadelních a filmových verzí Revizora či idealizovaným vyobrazením současného ruského prezidenta Putina. Kdo z hrdinů do svatyně vkročí, bezděčně začíná prozrazovat, co si opravdu myslí.

Herci své role nezplošťují do podbízivých karikatur. Vytvářejí směšné, ale životné figury, z nichž se postupně skládá defilé negativních rysů národní povahy - zdaleka nejen té ruské.

Chlestakov [Tomáše Havlínka](#) je přirozeným hybatelem děje, zprvu jenom zoufalým hochštaplerem, posléze temperamentním a výřečným bonvivánem a provokatérem, jenž v zatuchlém maloměstském světě zneužívá devízy svého mládí.

Foto: Patrik Borecký

Herec Chlestakova charakterizuje oprsklou dikcí, typickou pro dnešní teenagery, nemístnou suverenitou i drzostí. Hned v prvním dialogu se sluhou přechází od hladového skučení až do absurdních pokusů o kanibalismus a požívání olejomalby s motivem jídla. Parádní číslem je opilecká scéna, kdy se Chlestakov, zpit vlastním úspěchem, čím dál barvitěji chvástá.

Záměrnou nevyzpytatelnost pak prokazuje ve scéně střídavého svádění vdavekchtivé hejtmanovy dcery i její neukojené matky. Tomáši Havlínkovi se podařilo vytvořit jednoho z nejdivočejších a nejzábavnějších Chlestakovů českého divadla.

[Václav Kopta](#) zprvu překvapí civilním verbálním pojetím hejtmana, ale vzápětí prokáže, jak pevně má svou roli pod kontrolou, a to do nejjemnějších detailů, gest i slov. Oproti tradici tolik nezdůrazňuje hejtmanovu hloupost, víc dává prostor jeho opojení mocí a korupcí i pohrdavému vztahu k manželce. Poté, co se nechá napálit vykutáleným Chlestakovem, spílá sám sobě i světu. Jeho nenávislné invektivy adresované zatraceným liberálům získávají v dnešním kontextu nový, hrozivý obsah.

[Pavla Tomicová](#) v roli hejtmanovy ženy potvrzuje, že je bohem nadaná komička s velkým espretem. Její vstupní dialog s tupou dcerou v trefném podání Evy Leinweberové se rychle mění v komické ženské hašteření. Scéna, kdy se matka i dcera snaží vzájemně vylepšit neslavnou image vycpávkami poprsí z hlávek zelí a parukou z koudele, je chytře vygradovanou groteskou a zaslouženě vyvolává salvy smíchu.

Foto: Patrik Borecký

Tím víc Pavla Tomicová překvapí v závěrečných obrazech, kdy velmi střídavě rozehraje pocity zloby, řevnivosti vůči vlastní dceři i následného zklamání.

K zásadnímu posunu dochází v pojetí páru místních zmatkářů a donašečů Dobčinského a Bobčinského. Nápad obsadit vděčnou groteskní

dvojici mužem a ženou, Viktorem Dvořákem a Evellyn Pacolákovou, vyznívá rozpačitě, zvláště proto, že herečce není komediální stylizace evidentně příliš blízká. Dramatické finále však odhalí pravý smysl režisérova záměru.

Viktor Dvořák v roli opuštěného Dobčinského, jemuž partnerka Bobčinská prchla s Chlestakovovým sluhou, vtiskne postavě tragikomický rozměr, a umocní tak zlom atmosféry z divokého veselí k trpké deziluzi.

Nadčasové i nepříjemně dnešní téma ruské rozpínavosti, nacionalismu a nadřazenosti režisér nezdůrazňuje přehnaně, ale důmyslně ho vtělí do postavy odpudivého správce chudobince v podání Tomáše Milostného.

Nikolaj Vasiljevič Gogol: Revizor

Režie a úprava: David Drábek
Divadlo ABC, Praha, premiéra 27. dubna,
nejbližší reprízy 3., 11. a 31. května

Pevnou součástí inscenace je hudba Darka Krále, zahrnující jak čistě instrumentální plochy, tak skupinově interpretovaná pěvecká čísla s ruskými texty. Drábkův Revizor působí kompaktně, je nabitý humorem i vážnými podtexty.

Ačkoliv si udržuje diváckou sdělnost, zdárně se vyhýbá banalitám i vulgaritě. Při jeho sledování si na své přijde milovník kvalitní zábavy, stejně jako intelektuál.

autor: [Saša Hrbotický](#) | 29. 4. 2019 16:31